

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1271-2011-%D0%BF>

8. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами фізичної культури і спорту, що утримуються за рахунок бюджетних коштів: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2009 р. №356

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/356-2009-%D0%BF/conv>.

9. Про порядок надання платних соціальних послуг та затвердження їх переліку: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. №12

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/12-2004-%D0%BF/conv>.

Дем'янюк А.В.

*К.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУСПІЛЬНИХ БЛАГ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

В умовах модернізації бюджетної системи України в контексті здійснення реформи децентралізації набуває особливого значення дослідження сучасних технологій забезпечення суспільних благ на місцевому рівні, котрі є сукупністю прийомів, методів та способів розробки, прийняття і реалізації рішень у сфері управління бюджетом. Доказовість пріоритетності забезпечення якісного рівня суспільних благ на місцевому рівні є беззаперечною в межах окремої адміністративно-територіальної одиниці, адже дозволяє скорегувати прийняття бюджетних рішень з урахуванням думки громадськості.

Новітні орієнтири розвинутих ринкових економік, на відміну від ринкових відносин етапів становлення та розвитку, спрямовані на забезпечення сталого розвитку з пріоритетністю стійкого розвитку людського капіталу, коли технології та системи їх забезпечення якісно змінюються [4, с. 112]. Відповідно до глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року визначено наступні основні їх напрями:

- подолання бідності у всіх її проявах у всьому світі;
- зупинення голоду, досягнення продовольчої безпеки, покращення харчування, а також сприяння сталому розвитку сільського господарства;

- забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю населення усіх вікових категорій;
- забезпечення всеохоплюючої та якісної загальної освіти й заохочення до навчання упродовж життя усіх категорій населення;
- досягнення гендерної рівності та надання рівних із чоловіками можливостей розвитку для жінок;
- забезпечення загального доступу кожного до систем водопостачання та засобів санітарії;
- забезпечення кожного до прийняттого за ціною, безперебійного, сталого та сучасного енергопостачання;
- сприяння всезагальному та сталому економічному розвитку, зайнятості населення та запровадженню гідних умов праці для усіх верств населення;
- побудова стійкої інфраструктури і сприяння сталому розвитку індустріалізації та впровадженню інновацій;
- сприяння інтегрованості, безпеці, пристосовуваності до змінюваних умов та сталості міст;
- вжиття термінових заходів з метою збереження навколишнього природного середовища та подолання наслідків зміни клімату [3].

Вищезазначені цілі сталого розвитку безпосередньо пов'язані з рівнем соціально-економічного розвитку та забезпечення суспільними благами; налагодження й розвитку партнерських відносин між державами, між державним і місцевим рівнем, між громадським та приватним сектором.

Теоретико-практичні засади розподілу повноважень, функцій, акумуляції та використання фінансових ресурсів між державним і місцевим рівнем задля досягнення вищого рівня забезпечення суспільних благ засвідчують переваги децентралізації щодо найбільшого врахування уподобань місцевої громади. Проте необхідно зазначити, що найбільші та соціально-економічно розвинуті адміністративно-територіальні одиниці зможуть забезпечити вищий рівень якості суспільних благ [5].

Сучасні підходи до формування бюджету на місцевому рівні із найбільшим рівнем врахування думки громадськості задля забезпечення суспільних благ передбачають впровадження бюджету участі (партиципаторного бюджету), функціонування котрого надає можливість громаді пропонувати та обирати проекти, що будуть реалізовані за рахунок коштів місцевого бюджету. Цикл

функціонування бюджету участі передбачає такі етапи, як подання проектів, відбір проектів для голосування, голосування громадою за проекти, внесення завдань виконання проектів на наступний бюджетний рік, реалізація проектів протягом наступного бюджетного року.

В Україні бюджет участі реалізується завдяки фундації українсько-польського партнерства ПАУСІ з 2015 р. та функціонує на практиці у Черкасах, Полтаві, Чернігові, Сумах, Луцьку, Івано-Франківську, Запоріжжі, Львові, Вінниці, Чернівцях, а також впроваджується у Тернополі, Житомирі, Ужгороді, Харкові, Рівному та Києві. За результатами обраних проектів для фінансування за рахунок коштів бюджету участі у Чернігові було підтримано п'ять проектів (створення служби соціального таксі, культурно-історичний проект, благоустрій берегової зони Десни, інформаційно-культурний проект та ремонт освітніх закладів), в Івано-Франківську переможцями стали 12 проектів, котрі переважно стосуються благоустрою міста [2].

Тернопіль також є учасником ідеї формування бюджету з використанням сучасних технологій залучення громадськості через функціонування бюджету участі. Для реалізації обраних проектів з бюджету міста Тернополя заплановано 5 млн. грн., з них 4 млн. грн. буде виділено на великі проекти (сума яких становитиме від 100 тис. грн. до 1 млн. грн.) та 1 млн. грн. – на малі проекти (до 100 тис. грн.). Згідно процедури відбору проектів, тернополяни мають можливість проголосувати за один або кілька із понад 60 зареєстрованих проектів. Запропоновані для голосування проекти стосуються таких сфер життєдіяльності міста Тернополя, як: телекомунікації, зв'язок та інформаційні технології, комунальне господарство, дорожнє господарство, спорт, освіта, культура, транспорт, навколишнє середовище, соціальний захист, охорона здоров'я тощо [1]. На теперішній час лідерами серед проектів є «Мережа міні-притулків для собак та котів «Вірні друзі»», «Соціальний мультиспортивний зал», «Молодіжний Центр – відкрита платформа для комунікації, навчання та втілення проектів». Проекти, що будуть реалізовані в рамках бюджету участі на 2017 р. остаточно визначаться до першого грудня 2016 р.

Сучасні технології забезпечення суспільних благ на місцевому рівні в умовах розвитку процесів децентралізації, незважаючи на окремі недоліки їх реалізації, дозволяють налагоджувати партнерські

відносини між місцевою владою та громадою задля покращення соціально-економічного розвитку підвідомчої території.

Література:

1. Бюджет участі. Громадський проект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pb.rada.te.ua/projects>.
2. Бюджет участі: як втілюють свої ідеї українські міста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ucerp.org.ua/doslidzhennya/byudzheth-uchasti-yak-vtilyuyut-svoyi-ideyi-ukrayinski-mista.html>.
3. Глобальні цілі сталого розвитку 2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.un.org.ua/images/documents/3615/%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%96_web\(2\).pdf](http://www.un.org.ua/images/documents/3615/%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%96_web(2).pdf).
4. Константюк Н. Гносеологічний аналіз суспільних та приватних благ в теорії публічних фінансів / Н. Константюк // Соціально-економічні проблеми і держава. – Вип. 1 (10). – 2014. – С. 110-119.
5. Небрат В.В. Фінансова децентралізація у контексті теорії суспільних благ / В.В. Небрат // Український соціум. – № 11 (56). – 2016. – С. 146-155.

Дерлиця А.Ю.

*К.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

ФІНАНСОВА ФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Сучасна економічна наука використовує різні поняття та категорії при трактуванні сутності фінансових ресурсів, що знаходяться в руках держави. Окремі з термінів доповнюють одне одного, а інші є дотичними, або ж взаємовиключними. Вітчизняна теорія фінансів, базуючись на радянській традиції при описі даної проблематики переважно використовує термін «державні фінанси». Паралельно, з боку зарубіжної економічної думки сьогодні привносяться і альтернативні поняття – «публічні фінанси», «суспільні фінанси», «урядові фінанси». Так, зокрема фінансова наука Заходу, окреслену тематику розглядає під загальним терміном «public finance». Його альтернативними варіантами перекладу є «суспільні фінанси», і «публічні фінанси». З'ясування сутності даних категорій потребує детального вивчення кожного феномену, його економічного змісту та форми. На існуванні принципів